

Roofvogels zijn nu zelf prooi – van vogelrovers

REPORTAGE, Van onze verslaggever Caspar Janssen
Gepubliceerd op 18 juni 2009 22:12, bijgewerkt op 22:14

AMSTERDAM -

De illegale handel in vogels floreert. Vervolging is bijna onmogelijk: diensten zijn wegbezuinigd en de vogelbonden zijn ook niet brandschoon.

Het had haast iets romantisch: de groep mannen – Nederlanders en Belgen – reed met een busje het land door, van natuurgebied naar natuurgebied, om eieren te stelen. Hoe zeldzamer de vogels, hoe beter. Nesten van onder meer ooievaars, kemphanen, zwarte sterns, bosuilen en tureluurs werden leeggeroofd. In de Oostvaardersplassen namen de mannen eieren mee van raven, slechtvalken en – vermoedelijk – de grote zilverreiger.

In het busje stond een broedmachine. Daar legden de groep mannen de eieren in. De jonge vogels die daaruit kwamen, werden verkocht. Voor flinke prijzen, soms. 'Een bruine kiekendief doet al snel 1.500 euro op Marktplaats,' zegt Michel Pol van de Friese milieupolitie. 'Wij hebben eens iemand aangehouden die op een parkeerplaats zeven ijsvogeltjes kocht voor 350 euro per stuk.'

Het bijzondere aan bovengenoemde gevallen is dat de daders werden betrapt en dat het tot vervolging kwam. Want, zegt Pol: 'Het controleren, handhaven en vervolgen is bijna onmogelijk.'

'Het wordt tijd om alarm te slaan', vindt Henk Top, voorzitter van het Landelijk Platform Handhaving Natuurwetgeving. 'We hebben de indruk dat het probleem de laatste jaren groeit, terwijl de opsporingsprioriteit bij het OM en bij het ministerie laag is.' En dat is zacht uitgedrukt, vindt Top.

Eduard Opperman van de Landelijke Inspectie Dierenbescherming zegt: 'De handhaving is minimaal geworden. Vroeger had je de veldpolitie, maar die is wegbezuinigd.' De Algemene Inspectiedienst (AID) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit moet het nu doen, maar de Natuurgroep van de AID is gekortwiek, zegt Opperman, en 'de regionale milieudiensten van de politie komen ook nauwelijks aan controleren toe'.

Maar, zegt een woordvoerder van het OM, 'wij maken wel degelijk afspraken met de AID en anderen over het aantal vogelzaken dat we behandelen. En de illegale import van zeldzame soorten is wel een prioriteit.' Een woordvoerder van de AID houdt het erop dat de handhaving 'versnipperd' is.

De natuurcriminaliteit floreert inmiddels en is zeer divers. Het bekendst is het vangen van zangvogels uit het wild. De handel in inheemse soorten is in de laatste jaren explosief toegenomen, meldde de Vogelbescherming al twee jaar geleden in het

rapport *Gekweekt met de vangkooi*.

Sinds 1997 mogen alle Europese vogels worden gehouden; voor die tijd slechts zeven soorten. Die wetsverandering gaf de handel een flinke impuls. Volgens de Flora- en Faunawet mogen alleen gekweekte vogels worden gehouden, maar uit controles blijkt dat veel inheemse soorten uit het wild zijn weggevangen, waaronder vele beschermde 'rodelijstsoorten'.

De vraag naar inheemse, Europese zangvogels (putters, sijsjes, groenlingen, goudvinken) nam ook nog flink toe nadat de invoer uit Azië en Afrika werd verboden wegens de vogelgriep. 'We hebben dit jaar bij zeven controles al 165 vogels in beslag genomen en negen processen-verbaal uitgeschreven', zegt Eduard Opperman. 'Zo veel rendement op zo weinig controles, dan weet je wel hoe groot het probleem werkelijk is.'

Tegenwoordig is controleren 'heel ingewikkeld geworden', zegt Pol. Dat komt door het 'voetringsysteem' dat volgens alle handhavers verre van waterdicht, zeer fraudegevoelig en moeilijk controleerbaar is. Het rapport van de Vogelbescherming sprak ook van 'belangenverstremming' bij vogelbonden, die verdienen aan de verkoop van ringen. Een anonieme zegsman uit de handhavingswereld: 'Sommige bestuursleden van de vogelbonden zijn zelf verdacht van illegale handel.'

Ook roofvogels zijn steeds geliefder als 'statussymbool'. Er zijn al gieren aangetroffen in Nederlandse voliëres. Roofvogels en uilen houden mag, vreemd genoeg, mits ze zijn gekweekt en geringd en dus niet uit de natuur komen. Vooral uilen zijn, sinds Harry Potter, erg in trek. En dus verdwijnen her en der jonge steenuilen, die later opduiken als handelswaar. Bij roofvogelshows komen de vogels vaak van illegale handelaren, uit de natuur dus. Er zijn zelfs aanwijzingen dat Nederland een belangrijke rol speelt in de internationale illegale handel, zegt de anonieme zegsman. De vraag naar opgezette vogels blijft ook constant.

Curieus zijn de eierenverzamelaars, liefhebbers die honderden euro's neerleggen voor een ei van de grote zilverreiger of een ander zeldzaam exemplaar.

In sommige provincies – vooral in Friesland – worden roofvogels op behoorlijk grote schaal gedood. Roofvogelvervolging heet dat. Zeldzame (de rode wouw, kiekendieven, boomvalk) en minder zeldzame roofvogels (buizerds) worden vergiftigd, nesten worden vernield, eieren kapot gegooid. De daders zijn van veerscheidend pluimage: het kan gaan om jagers, die roofvogels als concurrenten zien, om weidevogelbeschermers, om boeren die geld verdienen met weidevogelbeheer.

Wat er moet gebeuren? Bijna iedereen verwijst naar de aanbevelingen uit het rapport van de Vogelbescherming: een waterdicht ringsysteem, gebruik van DNA-testen, betere en minder versnipperde handhaving en opsporing. 'Ik heb de indruk dat het ministerie onvoldoende aandacht heeft besteed aan dat rapport', zegt Henk Top. En dan drukt hij zich wederom voorzichtig uit, geeft hij toe.

url: http://www.volkskrant.nl/binnenland/article1245857.ece/Rootvogels_zijn_nu_zelf_prooi_ndash_van_vogelrovers